

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить що тиждзя.
в Вінніпегу, Ман. [Канада], під ч. 144 Higgins Ave.
Редактор і адміністратор Ів. Навізовський.
Передплата вносить \$2.00 на рік, за границю так само

"ROBOTCHYJ NAROD" (THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
J. NAWIZOWSKY, EDITOR AND MANAGER.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте: "ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Свято 1-го мая в Монреалі.

Сьогодні свято 1 мая в Монреалі випало надзвичайно гарно. Вже від сльодня почалися сходити робітники на 325 Colonial Hall, де промовляв бесідники від усіх соціалістичних організацій. Відтак окло під до сьмої години вирушили в галі з червоними прапорами та уставили ся до походу на улиці Prince Arthur. По хвилі перейшли на головну улицю міста, Мейн.

Похід був надзвичайно величавий, бо взяло в нм участь поверх 15,000 робітництва. Найсильніше одвак представляв ся відділ українських соціал-демократів. Заграла музика, залунала пісня Марсилези та дались чути кличі: Смерть старому, лайдацькому лядови! Аж душа раділа, коли поглянули на той похід, що поволи рушав ся улицею, над котрим повівало 8 червоних революційних прапорів, що несли їх товаришки убрані в червоне одяв. Увесь рух на улицях застановив ся: карі і автомобілі були стримані.

Коли похід прийшов на площу, так з девятьох трибун греміли промови бесідників до зібраного пролетаріату. Через півтора години пояснювано зібраним значина 1-го мая, клясову борбу та всі стремління соціалізму. Між народом давались чути тільки час від часу кличі: Хай живе 1-й май! Хай живе Міжнародний Соціалізм! Довів капіталізм! Хай гине нинішній лад!

По укінченю промов, похід знова рушив з площі на галю, де були еще промови, концерт та балі.

Червона побіда.

Тут належить ся згадати, що три роки тому взад, поліція відібрала від польських товаришів їхній прапор, котрий і до нині лежить за кратами. Але вже другий рік капіталістичні хизетки присіли хвіст і не пробують більше розганяти демонстрацію. А що замітного сего року, то те, що поліція 30 цвітня цілий день чистила та робила порядок на площі, яка була занечисчена ріжними будівляними відпадками.

Український пролетаріат може погордитись, що в сім році в першо-майськмі святі взяло участь таке величезне чясло робітництва, протестуючи проти огидного злодійського нинішнього систему, проти ненаситного молока милітаризму, проти нинішнього проливу крови на війнах, проти драктивних Габсбургів і Романових та проти української націонал демократичної батярні як в старім краю, так і тут в Канаді. Дня 1-го мая українське робітництво на улицях міста Монреалу твердо постановило пійти штурмом та боротись з всякою буржуазною сволочею, котра гуртуєсь коло „К. Р.", „У. Г.", „К. Ф." і служить клярови, консерві та лібералам. І в сім ділі українським робітникам допоможуть робітники других націй. Тільки в адуці зможемо повалити сей несправедливий лад та його прикладників, кинути буржуазний прапор під ноги, а на його місце взнести високо червоний прапор соціалізму, та проголосити земську кулю властности всего народа, де була би вільність, рівність та братерство всіх дітей землі.

Липн дальше вперед! Вперед робітники за волю, за хліб!

І. Гнида, П. Ковалишин.

Лев Толстой.

„Не можу мовчати“.

„Сім засудів смерті: два в Петербурзі, два в Пензі і три в Рязді. Чотири егзекуції: дві в Херсоні, одна в Вильні, одна в Одесі.“ — Що динни можна се вичитати у кожній часописі і то не від тижня, не від місяця, не від року, але від довгих, довгих літ! І се діє ся в Росії, у тій Росії, де люди уважають кожного злочинця за чоловіка гідного милосердя і де до недавна закон не знав

вари смерті. Пригадую собі з якою гордостю говорив я про се з горожанами захільних країв; та тепер маємо вже другий, ба вже третій рік самі засуди смерті, засуди смерті, засуди смерті і так без кінця.

Беру у руки сьогоднішню часопись.
Нині 9. мая. Чи се не страшно? Читаю слідуючі слова: „Сьогодні повішено на Штравоїцкім полі два й ця ть мужиків за кару злочинного внаяду на посілість одного дідича в Елісаветскім дистрикті.“ Відтак часописі спростували ся вістку о стілько, що повішено не два й ця ть лише двана й ця ть мужиків. Мене тішить ся похібка не лиш задля того, що повішено о вісім людей менше, як спершу довесено, але також за ддя сего, що ся страшна подія дає мені нагоду заговорити про се чувство, яке вже довго мене мучить. Тому, заміняючи слово два й ця ть словом двана й ця ть, лишкою все протє немінене, бо се що говорю відносить ся не лиш до сих двана й ця ть, яких повішено, але до сих тисячів, які до тепер гноблено і мордовано.

Двана й ця ть з тих людей, з яких праці ми живемо, тих людей, яких ми здеморалізували і ще тепер деморалізуємо всіми средствами, які є у нашої власти, — почавши від горівки а скінчивши на страшній брехні тої віри, у яку ми самі не віримо, але їм її силоміць втискаємо — двана й ця ть людей повинено на шибениці через сих, яких годують, одягають і удержують, а кстрі їх нищили і дальше не перестають нищити. Двана й ця ть мужів, батьків і синів, на яких пильности і праці спочиває жита цілої Росії, зістали зловлені, увязнені і заковані. Відтак звязано їм руки на плечах, щоб не розірвали сих мотузів, на яких мають бути повішені і так поведено їх під шибеницю. Кількох мужиків подібних до сих, які мали бути повішені, лише уружені, у чистих жовітських уніформах, добрих черевиках на ногах і з оружжєм у рудці товаришувать засудженим. Поіри них ступає ловговолосий чоловік у золото-тканім фелові в хрестом у рудці. Процесія затримує ся. Провідник цілої справи говорить шось, секретар відчитує якийсь документ, а довгоголосий чоловік у фелові говорить шось про Бога і Христа, звертаючи ся до тих, які мають бути повішені через других людей. Сейчас по тих словах кат (а їх кілька), бо оден не дав би ради такому скомплікованому занятю) розпускає трохи мила, намащує ним мотуз, по би ліпше тримав ся, відтак хапає загованих людей, втирає їх у смертельну сорочку, веде їх під шибеницю і язтає на шню добре замилєну петлю. Відтак стручують живих ще людей одного по одному з лавки, яку висувають їм з під ніг і власним тягаром затьають ті нещасливі мотуз на своїй шибі і повільно дусять ся. Люди, які перед хвилею їде жал, звисають тепер цілим тілом на мотузів, зразу тойдаючи ся повільно, а відтак у мертвім снаюко. Вско ту рік пригтовляють люди образовані, що належать до „висших“ кляс суспільности. Уладжують ті річи потайно, у раннім сумерку, а відвічальність за се так зручно розділяють між себе щоо кождий чув ся від неї вільним. Вишукують людей найбільше здеморалізованих і нещасливих, і змушуючи їх до виконования засудів, звалюють на них довори вини за сі злочини. Лікар обходить трупи, дотикає ся їх, а відтак доносить властям, що „справедливости задосить учинено“: всі двана й ця ть дійсно не живуть. Чиновники вертають ся до своїх занять з почутєм сповненого обовязку. Холодні трупи закопують у землю.

І коли се діє ся від ряду літ у цілій Росії, то г о л о в н і в и н о в и к и тих злочинів — ті, за яких призводимо діють ся ті річи і котрі можуть їм перешкодити, — є вповні переконані, що такі діла є хосенні а навіть рішучо потрібні. Они заняті винаходом нових метод, якіни би Фінляндцям мож перешкодити жити так, як їм добре, і примусити їх жити після бажаня деяких російських личностей, або оголошують безпорядки, що „вилогц рукавів і ковшірів при жовітських кабатах в гварзських регіментах повинні бути тої-же краски, що і кабат, а знов-же футра у тих, які управлені їх носити, не мають мати шнурів довкола вилогів.“

Се страшно!

Ангелик.

(Образець з словацького села).

(Інтерпеліяція посла Авста і тов. до міністра справедливости на засіданю державної Ради дня 23. вересня 1912.) 3 „Гром. Голосу“.

Образець з одного моравського села доказує, що людська глупота все ще живє. Словаки були від давна гідними пожалуваня людьми, котрим найбільше бракувало розуму. Щоби Словак був вічно дурним, про се старала ся банда великих капіталістів і бюрократів і то в кождім часі і при кождій політичній і суспільній реформі. Тому не можна дивувати ся, що ще тепер, в два й ця ть столітю, здабаємо у Словаків шось такого, що сьміло моглоби йти на вваводи з середньовічними часами і що зразом справляє біль, бо відчувая ся милосердіє над тими бідними людьми, що стають жертвою цілого опуства, вимушена, нужденної морали абанкрутованого суспільного устрою.

Прямо вірити не хоче ся, коли почує ся про вина-

хід одного божого слуги для окраданн бідної віруючої овечки.

Той винахід здивав оден подорожний в однім словацькім селі.

На невисокім стовпі стоїть статуйка якогось ангелика, погано зроблена з якоїсь жовтї маси, з сірими кривляцями, червоними очима, нерівномірно довгими руками і кривими ногами. Під одним крильцем знаходиться малий отвір, під котрим — в груди ангелика — є обширна шпїжарка на гроші.

В той отвір кладає бідний темний нарід гроші. Але гляньте!

Той винахід є тим гідний уваги, що авіслєк... дякує за одержані гроші і то відповідно до величини вкиненої квоти. Як кинете мало, то ледви кивне головою, але як даєте більше, тоді схвляє ся перед вами пвзенько, так, як його навчив отець духовний.

Се сьмішне, але разом з тим і сумно дивити ся, як той нещасливий нарід складає останній сотик в жертву негідному визачеюві а середньовічній темноті.

А якже ті, що Іх Христос ціслав ширити по сьвітї сьвітло, правду і чесноту, винувать тїм приказ Христа?

Видумують що раз то нові брехні, притїтають народ темнотою, замість нести черед ним сьвітло на дорожі жита. Але як ви ступите проти тої системи, то горе вам!

Називають вас безбожниками і радикалами, і можете бути певні, що постараять ся знищити вас ва майні і тілі. Пимета тих осьвячених людей не знає границь. Але запитаєте, як довго буде тревати їх власть?

Так довго, доки нарід буде їм вірити, помагати і кланяти ся перед ними. Колиж нарід перестане се робити? Тоді, як буде відповідно осьвітломлений, як виїде з тої темноти, в яку пхнули його ті набожні люди, лише на то, щоби безкарно шинувати разом з своїми богатирськими і військовими приятелями.

Нещасливий той словацький народ на Моравах а ще більше нещасливий на Уграх! Мігби бути щасливий в своїй гарній словацькій вітчизні, якби зрозумів жатєву правду і почув ся так сильним, щоби потрафив скинути кайдани духовної і суспільної неволі.

Але сей нарід є слабій, виснажений церковними і сьвітськими властями; ще далеко той час, коли він буде міг сказати собі: „Хочу бути свободним, бо маю до того повне право!“

Богато літ мине, заки щезнуть такі опуканчі способи, зникнуть такі ангелики, при помочи котрих опукуює ся і обдуржує ся нарід, богато вода ще упліне, заки так помудріє нарід, що перестане слухати науж підлих дурсьєбітів і духових затроювачів людства.

Чоловік, що подорожував по Словаччині і видів того чудотворного ангелика, чув також случайно проповідь одного, натхненого св. Духом згомосця, Льота з Шарф.

То-то була проповідь!

Той оборонець єдиноспасительної церкви і патрон сьвіжо будуючого ся божого дому, який не можна було докінчити і його запалити, скінчєв свою науку так:

„Любі братя во Христі! Сподобала ся мені ваша любов до божого дому, люблю вас, але ще більше бим вас любив, якби ви більше давали тому ангеликови (ту показав трома сьвяченими пальцями на ангелика). Пригляньте ся йому! Стоїть там на пів замерзлий, а чому йому так зимно? Бо за мало рушає ся. А чому за мало рушає ся? Бо за мало на него уважають! Чиж він нечемний не дякує вам за кождий найменший дарунок? Не вірю сему! Ангелик є добре вихований і добре витресований і знає свої обовязки!“

Чоловік, що подорожував по словацькім краю і слухав ту проповідь, вибіг з костела на сьвіжий воздух, бо адавало ся йому по тій проповіді, що хтось хоче вибрати йому а голову мозок.

Кольонізація Пів-Риверу

або 50.000 АКРИВ...

Комедія в двох діях. Річ діє ся в зимі 1913.

(Дальше).

КРЕМАРЧУК: Що дальше?

КАПУСТА: А далі казав, що продасть нам 50,000 акрів землі на Пів-Ривері по пів цента, чї по пів доллара... я не годен розібрати... (до Родриджа): По кілько... то... га мочь ю чарджь ас пер акер?

РОДРИДЖ: Half of a dollar.

КАПУСТА: Пів доллара!... Здувір чи що? (до Родриджа): Мейбі дис іє своім ор штон?

РОДРИДЖ: A first class land.

КАПУСТА: Земля першої кляси.

Г'АВДУЛА: Я мислю, се журавель в небі.

ШАНДРЯК [до Фуяри]: Я-ж тобі казав нераз, ще консервативна партія здає ся ліпша від нашої ліберальної.

ФУЯРА: Та-ж ти де нині був лібералом.

ШАНДРЯК: Я завжди був консерватом, але потайним.

Г'АВДУЛА: А тепер виявляєтеся, коли дають 50,000 ак-

рів? РУДЬО: Се здаєть ся мож Крайчило: Панове! 50,000 акрів, та-ж се сумє КРЕМАРЧУК: 25,000 дол. КАПУСТА: А се не доро РУДЬО: Та де!...

Г'АВДУЛА: Пане Крайчило, що землею зарядить стис приватна справа, так се ми усі здобули за своєю р ФУЯРА: Я теж рахую акрів, се наша приватна роду допускати, бо нарі культури і все одно розв проти стислого комітету з шістьох.

КАПУСТА: [раховуючи п хувати? КРАЙЧИЛО (до Фуяри): Взяти на себе такий важ рядкованє сих 50 тисяч акрід міг похвалитись, що інів... А крім того ви м КРЕМАРЧУК: Панове! Лиш згода будує...

ФУЯРА: Паршивий Ві Г'АВДУЛА (до Фуяри):

[Чоловік з бровару вно РОДРИДЖ: Gentleman! I not moved by me, but I am sorry that I discuss the matter over, and I in the and in half an hours time I will re know your great nation are good b your trust, I now expect you are beer to air out. [Відходить КРЕМАРЧУК [до Капу КАПУСТА: Казав, що випили усе се пиво.

ШАНДРЯК: Але-ж я к ліпші. Вони мусять на вий нарід, до явної ка собі ціну... Слухай, Фу ци, ану не марнуймо ч

[Фуяра і Шандряк заб шклянки на таці]. КАПУСТА: Вона тільки закохалась.

КРАЙЧИЛО: [з фуко РУДЬО: Так єсть. ШАНДРЯК: [Бере ш Будьмо здорові! [всі р КРАЙЧИЛО: Хай жив ФУЯРА: [до себе] Ві КРЕМАРЧУК: [випи заги пару слів.

УСІ: Просимо. КРЕМАРЧУК: Панове сьч разів лекше, чим ти богатому, доля пр тиначий літах такий там хліб, яболок, заоб дбайлюхам і слабоси нарабованого добра ч власне є ті обібранні Ми є нарід! Ми є Ук звуть себе українськ є ті неадари, котрих аби своєю фізичною жита, окружити нас нам богаті палати, к ми моголб випривнати була наша нація рив

Правда, сумна д працюючника, але не но, від серця. І піра бів. Вони згнули, а стали безсмертні. лише горетка, і тіль а 90 мільонів упосл висадити Рокєфелєрї славити Америку і слави своєї Америки

Прийшла черга Канаді. Досить їй є обібрані самою доле золоті вінці царів і Розумійте головуню рабовия дурніє без скорше малопідни

КРАЙЧИЛО: [з фуко РУДЬО: Так єсть. ШАНДРЯК: [Бере ш Будьмо здорові! [всі р КРАЙЧИЛО: Хай жив ФУЯРА: [до себе] Ві КРЕМАРЧУК: [випи заги пару слів.

УСІ: Просимо. КРЕМАРЧУК: Панове сьч разів лекше, чим ти богатому, доля пр тиначий літах такий там хліб, яболок, заоб дбайлюхам і слабоси нарабованого добра ч власне є ті обібранні Ми є нарід! Ми є Ук звуть себе українськ є ті неадари, котрих аби своєю фізичною жита, окружити нас нам богаті палати, к ми моголб випривнати була наша нація рив

Правда, сумна д працюючника, але не но, від серця. І піра бів. Вони згнули, а стали безсмертні. лише горетка, і тіль а 90 мільонів упосл висадити Рокєфелєрї славити Америку і слави своєї Америки

Прийшла черга Канаді. Досить їй є обібрані самою доле золоті вінці царів і Розумійте головуню рабовия дурніє без скорше малопідни

КРАЙЧИЛО: [з фуко РУДЬО: Так єсть. ШАНДРЯК: [Бере ш Будьмо здорові! [всі р КРАЙЧИЛО: Хай жив ФУЯРА: [до себе] Ві КРЕМАРЧУК: [випи заги пару слів.

УСІ: Просимо. КРЕМАРЧУК: Панове сьч разів лекше, чим ти богатому, доля пр тиначий літах такий там хліб, яболок, заоб дбайлюхам і слабоси нарабованого добра ч власне є ті обібранні Ми є нарід! Ми є Ук звуть себе українськ є ті неадари, котрих аби своєю фізичною жита, окружити нас нам богаті палати, к ми моголб випривнати була наша нація рив

Правда, сумна д працюючника, але не но, від серця. І піра бів. Вони згнули, а стали безсмертні. лише горетка, і тіль а 90 мільонів упосл висадити Рокєфелєрї славити Америку і слави своєї Америки

Прийшла черга Канаді. Досить їй є обібрані самою доле золоті вінці царів і Розумійте головуню рабовия дурніє без скорше малопідни

КРАЙЧИЛО: [з фуко РУДЬО: Так єсть. ШАНДРЯК: [Бере ш Будьмо здорові! [всі р КРАЙЧИЛО: Хай жив ФУЯРА: [до себе] Ві КРЕМАРЧУК: [випи заги пару слів.

УСІ: Просимо. КРЕМАРЧУК: Панове сьч разів лекше, чим ти богатому, доля пр тиначий літах такий там хліб, яболок, заоб дбайлюхам і слабоси нарабованого добра ч власне є ті обібранні Ми є нарід! Ми є Ук звуть себе українськ є ті неадари, котрих аби своєю фізичною жита, окружити нас нам богаті палати, к ми моголб випривнати була наша нація рив

Правда, сумна д працюючника, але не но, від серця. І піра бів. Вони згнули, а стали безсмертні. лише горетка, і тіль а 90 мільонів упосл висадити Рокєфелєрї славити Америку і слави своєї Америки

Прийшла черга Канаді. Досить їй є обібрані самою доле золоті вінці царів і Розумійте головуню рабовия дурніє без скорше малопідни